

פטורו בפנים. שאם שחט בפנים והעלהו בחוץ, פטור.

רבי שמעון אומר: כל שחייבין עליו בחוץ, חייבין על כיוצא בו בפנים שהעלה בחוץ. ובגמרא תתפרש כוונתו.

חוץ מן השוחט בפנים ומעלה בחוץ, שבאופן זה פטור כי אינו ראוי לפנים.

גמרא

שנינו במשנה: דרך הכשרו מבחוץ הוא דרך פטורו בפנים.

השוחט את העוף בפנים ופסלו בכך, כי טעון העוף מליקה, והעלה בחוץ, פטור על העלאתו בחוץ, מאחר שנעשה העוף ל"אינו ראוי למזבח" בשחיטתו בפנים (152).

קיא-ב שחט עוף בחוץ, והעלה הוא או אחר (153) בחוץ, חייב בין על ההעלאה ובין על השחיטה.

נמצא, כי דרך הכשרו בפנים, דהיינו מליקה, כדינו בפנים, היא דרך פטורו בחוץ. שאם מלק בחוץ ואחר כך העלהו בחוץ, פטור.

ודרך הכשרו מבחוץ, דהיינו שחיטה, שאם שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב, היא דרך

[כמסקנת הגמרא].

שחייב, והנידון בזה הוא כי החיוב בהעלאה הוא רק מפני הכשר הקרבן קודם שנפסל בשחיטת חוץ, והוה אמינא שרק אם שחט הוא עצמו נחשבת לו ההעלאה כהמשך מעשה הקרבת קרבן כשר בחוץ.

אמנם כל זה רק אם חיוב ההעלאה תלוי בחיוב השחיטה, וכבר הוכחנו שלדעת רש"י אינם תלויים זה בזה, ויתכן שלפיכך מחייב גם אחר שהעלה, אך לדעת תוס' [נט ב] והרמב"ם [פי"ט ממעה"ק הט"ו עי"ש מל"מ] שחיוב ההעלאה תלוי בחיוב על השחיטה, באמת אין חיוב על ההעלאה אלא לשוחט בחוץ.

אמנם ממה שהמתין רש"י ולא פירש דין זה עד כאן, משמע שכל הנידון הוא דוקא בעוף, כי בזבחים נעשית בחוץ שחיטה והקרבה כדינה בבמה, מה שאין כן בעוף שחיובו בחוץ בשחיטה אף שבבמה טעון מליקה [כדברי רש"י לעיל סח ב ד"ה ונילף] יתכן שאינו חייב אחריה על העלרה אלא אותו אדם.

והטעם לכך עולה ממה שדקדק רש"י להביא כאן דוקא את הילפותא מ"אליהם תאמר" שמלמדת כי דין העלאה כשחיטה ולא נקט

152. רש"י [ד"ה השוחט] מקשה הרי כל העולין בחוץ נפסלין ביציאתן, וכן השוחט בחוץ פסול ובכל זאת חייבין על העלאתו, ולמה כשנפסל בשחיטת פנים פטור על העלאתו בחוץ, ותירץ שבפסולי יוצא חייבתו תורה, אבל בשאר פסולין צריך שיהא ראוי להתקבל בפנים.

ותמה הרש"ש על קושייתו שהרי בפסולי יוצא עדיין הוא ראוי לפנים שהרי אם עלה לא ירד, ואילו השוחט בפנים ירד, ולפיכך פטור על העלאתו בחוץ. והעלה מכך פסול יוצא נחשב אינו ראוי לפנים אפילו אם דינו ש"לא ירד", וכבר הובא לעיל.

ובעולת שלמה נקט שכוונת רש"י להקשות מעולין בחוץ שדינם בפנים שאם עלו ירדו כגון מנחת נסיכם, וקומץ מנחה ועוף לכמה שיטות לעיל [פג ב] עי"ש.

153. כך פירש"י כאן. ובשפת אמת [קו א] דן בקרבן שנשחט בחוץ אם אחר שהעלאו חייב והביא דברי רש"י על התורה [ויקרא יז ח]

ואלא אסיפא קאי, שתנא קמא אמר השוחט עוף בפנים והעלה בחוץ, פטור. שחט בחוץ והעלה בחוץ, חייב. ואמר ליה רבי שמעון לתנא קמא: כי היכי שהשוחט בפנים לא מיחייב אם העלה בחוץ, כמו כן השוחט בחוץ נמי לא מיחייב אם מעלהו.

אם כן, "כל שאין חייבין עליו בפנים אין חייבין עליו בחוץ", מיבעי ליה?

ואלא נפרש שכך אמר לו רבי שמעון: כי היכי שאם שחט והעלה בחוץ מיחייב, שוחט בפנים ומעלה בחוץ נמי מיחייב.

גם כך אי אפשר לפרש, כי הא קתני במתניתין חוץ מן השוחט בפנים והמעלה בחוץ, ומפורש שבאופן זה מודה רבי שמעון שהוא פטור.

וכיון שלא התברר במה חלק רבי שמעון על תנא קמא, אמר זעירי: שחיטת לילה בבהמה בפנים והעלה בחוץ, איכא בינייהו.

ויש חסרון מילים בדברי תנא קמא, והכי קאמר: וכן השוחט בהמה בלילה בפנים ונפסלה להקרבה בפנים, משום שנאמר בה "ביום זבחכם", ואפילו עלתה תרד, ולכן, אם העלה בחוץ פטור (155).

ותמדה הגמרא: האי "בחוץ", איך יתכן להחשיבו כ"דרך הכשירו"? (154) והלא "דרך חיובו" הוא! שהרי בשחיטתו הוא מתחייב משום שחיטת חוץ.

ומתרצינן: אכן, תני במשנתנו "דרך חיובו":

שנינו במשנה: רבי שמעון אומר וכו'.

והוינן בה: אהיית קאי רבי שמעון? על הרישא או על הסיפא?

אילימא ארישא קאי, על מה שאמר תנא קמא המולק עוף בפנים והעלה בחוץ חייב, מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור.

ואמר ליה רבי שמעון: כי היכי שהמולק בפנים מחייב אם העלה בחוץ, הוא הדין אם מלק בחוץ נמי מחייב על העלאתו. אם כן, "כל שהיבין עליו בפנים, חייבין עליו בחוץ" מיבעי ליה לומר?

ואלא, אם נפרש שכך אמר רבי שמעון לתנא קמא: כי היכי דבחוץ לא מחייב, בפנים נמי לא מחייב.

אם כן, "כל שאין חייבין עליו בחוץ אין חייבין עליו בפנים", מיבעי ליה לומר?

[פי"ח ממעה"ק הי"ח] שהחייב על שחיטת והעלאת עוף בחוץ הוא משום "שהשחיטה בחוץ כשרה והרי היא כמליקה בפנים" ונמצא שכל חיובו הוא מחמת הכשרו בשחיטה בחוץ.

155. זעירי נחלק בזה עם רבי יוחנן שאמר לעיל [פד, ב] שהשוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ חייב, כי לא תהא פחותה מהשוחט בחוץ ומעלה בחוץ. ופירש"י, דהיינו, אפילו כרבי יהודה שהשוחט בלילה בפנים אם עלה תרד.

"הבאה הבאה" שמלמדת לחייב על העלאתו במוקטרי חוץ, והיינו משום ש"הבאה" מלמדת רק שחייב על העלאתו גם במוקטרי חוץ שנשחטו כדינם, אך "ואליהם" מלמד שכל שחייב על השחיטה חייב על העלאתו אף שאין השחיטה כדין, ולכן סלקא דעתא שהחייב רק לאותו אדם שהתחייב בשחיטתו, והוצרך לפרש שגם אחר חייב.

154. השפת אמת העיר מכאן על דברי הרמב"ם

אבל אם שחט בלילה בחוץ, והעלה בחוץ בין ביום ובין בלילה, (156) חייב. כי בשחיטת והעלאת חוץ אין כל הבדל בין יום ללילה,

שהרי הקרבן ראוי לבא אל פתח אוהל מועד למחרת (157).

[וזעירי מחייב רק לפי רבי שמעון]. ותוס' הקשו אם כן למה בשאר פסולים הוצרך לרבותם מקרא, והרי לא תהא פחותה וכו', ותירצו שבפסולים לא שייך טעם זה.

וכוונתם שבשחוטי פנים החיוב מצד עבודת פנים שנעשית בהן בחוץ, וכיון שהוכשרו בשחיטת פנים אי אפשר לחייב בהם על העלאת חוץ אלא כשהם עדיין כשרים לעבודת פנים ולא כשנפסלו אחר שחיטה. אך בשחוטי חוץ החיוב על הקרבת קרבן, (וחידוש התורה שלא נפקע מהם שם קרבן בשחיטתן בחוץ) וזה שייך גם בהעלאה בחוץ, והוא הדין בשחיטת לילה שלא הוכשרה מעולם בפנים, שאין דינה תלוי בעבודת פנים אלא בהקרבת קרבן.

ונמצא שזעירי חולק וסובר ששחיטת לילה בפנים אין לה דין מוקטרי חוץ, אלא כמוקטרי פנים שנפסלו, וכיון שאם עלתה תרד, אינה נחשבת כמתקבל בפנים ופטור עליה. ובסמוך נביא את טעמו לדעת הרמב"ם [שפסק כמותו].

156. בזבח תודה כתב שמדברי רש"י משמע שחייב גם אם העלה בלילה. שהרי אנו למדים מ"ואליהם תאמר" שכל שחייב על שחיטתו חייב על העלאתו. וכן כתב להדיא הרמב"ם [שם].

אולם הרמב"ם כתב שרק אם העלה ביום חייב, כי מה לי פסול אחד [שנפסל בשחיטה בחוץ] ומה לי תרי פסולי [שגם נשחט בלילה], אבל אם שחט בחוץ בלילה והעלה בחוץ בלילה לדברי הכל פטור. ובקרבן אורה הבין שכוונתו לפטור גם על השחיטה בלילה, והיינו שגם בחוץ דנים לפי דיני שחיטת קרבן בפנים, והוכרח לכך משום שהוקשה לו מה החילוק בין שחיטת לילה שחייב עליה להעלאה שפטור. והלא גם אחר שחיטת לילה נחשב מתקבל בפנים שהרי על

העלאה ביום חייב.

אך בקהילות יעקב [מג] חילק בין איסור שחיטה בחוץ שהוא על עצם מעשה השחיטה ולכן חייב עליה בלילה אף שאינה כשרה בפנים, אך חיוב העלאה הוא משום עבודת פנים בחוץ ולפיכך פטור עליה בלילה. ולפי המבואר לעיל יתכן שנחלקו אם פסול לילה הוא מדיני הקרבן ולכן לפי הראב"ד נחשב מחוסר זמן בלילה לגבי העלאה, ורק לשחיטה מועיל מה שראוי למחור, אך רש"י והרמב"ם סוברים שפסול לילה הוא רק מצד זמני ההקרבה, ולכן חייב על הקרבת קרבן בלילה בחוץ, בין על שחיטה ובין על העלאה.

ובאור שמח תמה למה לא יתחייב בלילה והרי הקטרת איברים בלילה כשרה בפנים, וכתב שאין לבאר שכוונת הראב"ד לזריקת דם בלילה, כי אם כן למה שחט בלילה והעלה [דהיינו זרק] ביום, חייב, והרי כבר נפסל הדם בלילה. וכתב בקהילות יעקב לחלק, שרק אם עצם מעשה הזריקה בלילה פטור, כי אינו כעין פנים, אך מה שחל פסול לינה בדם אינו פטורו כמו שחייב על העלאת חוץ אחר שחיטת חוץ. וראה עוד באבן האזל ומקדש דוד [כו, ו].

157. כך פירש"י ובזבח תודה ביאר שכוונת רש"י ששחיטה בלילה אינה נפסלת מחמת עצמה שהרי אינה עבודה, וכשם שכשרה בור וטמא כך היא כשרה בלילה, ו"ביום זבחה"ם נסוב על העבודות שאחר השחיטה כקבלה והולכה, [ולפיכך דחק שפירוש רש"י ב"שחט בפנים בלילה פטור" משום שאינה מתקבלת בפנים, היינו רק כששחט בתחילת הלילה וקבל הדם ונפסל הקרבן] וכעין דבריו מצינו בתוס' מנחות [ט, א ד"ה ומדכהונה, בתירוץ א'] אך במגילה [כ, ב] מבואר שהמיעוט נסוב על שחיטה עצמה

כמו אם שחטה בחוץ. (158)

חוץ מן השוחט עוף בפנים והעלה בחוץ, שהוא פטור גם לדעת רבי שמעון, משום שאפילו אם עלה ירד, שהרי שחיטה בעוף בפנים נחשבת כנחירה כי בפנים דינו

רבי שמעון אומר: כל שחייבין עליו בחוץ, חייבין על כיוצא בו בפנים והעלה בחוץ. ולכן השוחט בהמה בלילה בפנים, והעלה בחוץ חייב, שהרי לדעת רבי שמעון אינה נדחית לגמרי כמו שאמר לעיל [פד, א] שאם עלתה למזבח לא תרד, ולפיכך חייב עליה

עבודת פנים אלא על מעשה הקרבה, ואין דינו תלוי בדיני קרבן אלא כדיני שחיטה בחוץ. ולגבי השוחט בפנים בלילה ומעלה בחוץ כתב הרמב"ם שפטור לפי שלא העלה אלא דבר פסול שאין לך שחיטה כשרה בלילה במקדש, ולפי הלחם משנה ביאורו שמוקטרי פנים דינם תלוי בדיני עבודה וטעונים שחיטה כקרבן וגרע משחיטה בחוץ ולכן יפטר על העלאתם [כדעת זעירי].

[וכבר הבאנו שהזבח תודה וזכר יצחק [סימן לג] פירשו שכוונת הרמב"ם ששחיטת לילה ושחיטת עוף כשרים בבמה בזמן היתר הבמות, והיינו שהכשר הקרבה בבמה נחשב כהקרבה לענין חיוב חוץ.

158. כך פירש"י [ד"ה חייבין] ותוס' לעיל [קח, א ד"ה שחיטת]. אך הרמב"ם בפירוש המשנה כתב שרבי שמעון מחייב בשחט בלילה בפנים והעלה בחוץ כמו שחייב בשחט בלילה בחוץ והעלה בחוץ, ולא הזכיר את הטעם שאם עלתה לא תרד אלא כרבי יוחנן לעיל [פד, ב] שלא תהא שחיטה בפנים פחותה משחיטה בחוץ, וכן משמע מסוף דבריו [ומדבריו בהל' מעה"ק כנ"ל] שחכמים פוטרים משום שאין במקדש שחיטה בלילה, ולא משום שדעתם כי אף אם עלה ירד.

וכבר הבאנו שדעת הרמב"ם כי חיוב חוץ אינו תלוי בדין אם עלו לא ירדו אלא אם נעשה הקרבן לשם ה' או לא, ולפיכך נקט כאן כי אף שלדעת רבי שמעון לא ירדו, אינו מתחייב על

בלילה, וגם כיומא [כט, א] מבואר ברש"י [ד"ה אלא] שהפסול בשחיטה ולא בקבלה, וראה תוס' מעילה [ב, א] וצריך עיון אם זו כוונתם. ולשון רש"י כאן אינו נשמע כן, שהרי כתב שהיא ראויה למחר, ולביאורו הרי היא ראויה גם בלילה.

אך מהר"י קורקוס [פי"ח הי"ז] כתב שכוונת רש"י [והרמב"ם כתוס' ד"ה השוחט] שלילה הוא רק מחוסר זמן כי הקרבן ראוי למחר ורק מחוסר מעשה [כפתיחת דלתות היכל] נחשב כאינו ראוי לפנים ופוטור בחוץ. וראה מנחת חנוך [רצג] שהקשה שהרי הרמב"ם עצמו פסק [פ"ג ממחור"כ ה"ד] שלילה נחשב מחוסר זמן, אמנם עצם חילוק תוס' תמוה שהרי כל לילה הדלתות סגורות [כמבואר בתמיד פ"ג] ואם כן הוא מחוסר מעשה. [וכתב בזבח תודה שמדובר באופן שהיה פתוח, ובאבן האזל מעה"ק יח, ז נקט שאין דין פתיחת דלתות בלילה כי אז דינם להיות נעולים]. וראה רש"י ביומא [סב, ב] שחסרון דלתות נעולות נאמר בשלמים ולכן נחשב בהם כפסולו בגופו, וכתב מקדש דוד [כז, ב] שרש"י לשיטתו לעיל [סא, א] שפסול זה נאמר רק בשלמים, ולילה אף דין בזמני ההקרבה וכמבואר בתוס' יומא [סד, א ד"ה ומתורצת קושית תוס', ובזה מיושב גם דעת הרמב"ם.

והרמב"ם [שם] כתב שהטעם לחייב על שחיטת חוץ בלילה הוא "הואיל והשחיטה בלילה כשרה בחוץ". וביאר הלחם משנה שכוונתו לחייב משום ששחיטת חולין בלילה כשרה, והיינו שבמוקטרי חוץ אין החיוב על

במליקה דוקא (159).

רבא אמר: קבלה של הדם בכלי חול איכא בינייהו, ויש חסרון מילים בדברי תנא קמא, והכי קאמר: וכן המקבל את הדם בכלי חול בפנים והעלה בחוץ פטור. משום שנחשב

כאילו נשפך הדם וסובר כרבי יהודה שבאופן זה אפילו אם עלה ירד, ומכיון שאינו ראוי כלל, אם העלה בחוץ פטור (160).

אבל המקבל דם בכלי חול בחוץ, והעלה בחוץ, חייב (161).

בפנים בלילה גורמים שתחשב כנחירה אלא כפסול גרידא וחייבים עליה בחוץ, וראה בדבריו שצידד לכאר בדרך נוספת.

160. כבר הבאנו לעיל [קח, א] שרש"י מפרש שהנידון על הקטרת האימורין, ואילו תוס' [ק], ב] והרמב"ם [פי"ח הי"ז] נקטו שהנידון על זריקת הדם בחוץ.

ובאחיעזר [יו"ד כט, ד] כתב שקבלה בכלי חול נחשבת כנשפך הדם ממש, אך החזו"א [יט, י] תמה כיון שתלו דין זה במחלוקת רבי שמעון ורבי יהודה והם נחלקו באופן שנשפך הדם, למה לא נקטה הגמרא שאיכא בינייהו "נשפך הדם". והעלה מכך שאינו חייב על העלאה במקוטי חוץ אלא אם גם זרק את הדם בחוץ, ולכן הוצרכו לומר שקיבל את הדם. [ודלא כזבח תודה שדי בכך שהוא ראוי לזריקה הובא לעיל].

ולדבריו מיושבת קצת קושי הגרעק"א על תוס' לעיל [פד, ב] שנשפך הדם תרד אפילו לרבי שמעון, ואילו כאן מוכח שרבי שמעון מחייב בקבלה בכלי חול שהיא כנשפך, ולהחזו"א דוקא תשפך פטור כי לא נעשית העלאה, אך כאן מדובר בקבלה בכלי חול ולכן חייב. ועיין עוד בהערות לעיל קח, א].

161. **בשפת אמת** ביאר שמדובר באופן ששחט בחוץ, ולכן חייב אפילו אם קבל בכלי חול משום שנאמר במקוטי חוץ "ואליהם תאמר" ללמד שלא איכפת לן שחל עוד פסול, אלא כל שחייב על שחיטתו חייב על העלאתו.

קרבן זה שכבר בשחיטתו היה פסול לשם ה' אלא משום שלא תהא שחיטת פנים פחותה משחיטת חוץ. ומאידך לרבנן פטור משום שלא נעשה לשם ה' כפי שצריכה שחיטה להעשות במקדש.

159. **רש"י לעיל** [פה, א ד"ה מיקטל] פירש שאין שחיטת עוף בפנים לא בחולין ולא במקדשין, ואינה דומה לשחיטת לילה, כי בחולין היא שחיטה ראויה ולפיכך גם בקדשים נחשבת כשחיטה אלא שהיא פסולה מפני שנעשית בלילה. ותמה **באתון דאורייתא** [כלל א] שהרי הנידון הוא בשחיטת לילה **בפנים** והיא אינה קיימת לא בחולין ולא במקדשין. והעלה מכך שאין איסור חולין בעזרה בלילה כי אינו זמן שחיטת קדשים, ולפיכך יש בלילה שחיטה בפנים לחולין.

ותמוה, שאם כן גם לעוף תהיה שחיטה בפנים בלילה, משום שחיטת חולין, ולמה נחשבת שחיטתו בפנים כנחירה, וגם עצם סברתו תמוהה שהרי חולין בעזרה הושוו בקידושין [נו], ב] לשחוטי חוץ, ולמה יגרעו משחוטי חוץ שחייבין עליהם בלילה אף שאינו זמן שחיטת קדשים. ואף הוא עצמו העיר שאם אינה נחשבת חולין בעזרה ראוי שיתחייבו עליה כשחוטי חוץ, ע"ש.

ובפשטות כוונת רש"י שעוף לא שייך בו שחיטת פנים לעולם, ולכן שחיטתו בפנים נחשבת כנחירה, אך בבהמה שיש לה שחיטה בלילה בחולין, ומאידך יש לה שחיטה בפנים בקדשים ולפיכך אין צירופי הפסולין בשחיטתה

ולפי אופן זה נמצא, שסוף דברי רבי שמעון "חוץ מן השוחט בפנים ומעלה בחוץ" באו ללמד כי אף שמתחילת דבריו משמע שכל קרבן שאין חייבין עליו בפנים, כגון קדשים פסולין שנפסלו לפני שבאו לעזרה, אין חייבין עליהן אם שחטן בחוץ, בכל זאת, שונה דין השוחט עוף בפנים והעלה אותו בחוץ, שאף על פי שפטור על העלאתו בחוץ, מכל מקום חייבין על כיוצא בו בשוחט והעלה בחוץ. משום שלמדו מריבוי הכתוב [לעיל קז, א] לחייב על שחיתתו מ"או אשר ישחט", ועל העלאתו מ"ואליהם תאמר".

מתנתנין

בהמת הטאת⁽¹⁶⁴⁾ שקיבל כל דמה בכוס

רבי שמעון אומר: כל שחייבין עליו בחוץ, חייבין על כיוצא בו בפנים והעלו בחוץ. ולשיטתו [שם] שאם נשפך הדם בפנים ועלה הקרבן למזבח, לא ירד. והוא הדין שאם נתקבל הדם בכלי חול נחשב ראוי למזבח ולכן חייבין עליו אם העלהו בחוץ. חוץ מן השוחט עוף בפנים והעלה בחוץ שהוא פטור, משום שטעון מליקה, ובשחיטה בפנים אינו ראוי לכלום.

ועוד אופן יש בדברי רבי שמעון: ⁽¹⁶²⁾

והשתא, דתני אבוה דרב שמואל: המולק עוף בפנים והעלו בחוץ, חייב. מלק בחוץ והעלה בחוץ פטור. ורבי שמעון מיחייב אף במלק בחוץ, תני שכך באמת אמר רבי שמעון: כל שחייבין עליו בפנים, כגון המולק בפנים והעלה בחוץ, חייבין עליו גם אם מלק בחוץ⁽¹⁶³⁾.

ובמנחת אברהם הקשה, הרי אמרו לעיל [סט, א] ששחיטת עוף בחוץ מטהרת מידי נבלה שהרי הועילה לחיובו על שחיטה בחוץ, ואם כן הוא הדין שרבי שמעון המחייב במליקה בחוץ, תטהר מליקתו מידי נבילה, ואיך שנינו לעיל [סח, א] שהמולק בחוץ מטמא [וכתבו תוס' שם שהמשנה כרבי שמעון]. והעלה מכך שחלוקה שחיטה בחוץ שחיובה על מעשה שחיטה, מה שאין כן במליקה שהחיוב על עבודה כעין פנים אף אם אינה מטהרת כשחיטה. [ודחה, כי הגרי"ז נקט שא"א לחייב על מליקה בחוץ בעבודה, שהרי אינה תמה].

וראה באתון דאורייתא [כלל א] שהאריך לברר אם מליקה בפנים הוכשרה בשחיטה, או שהיא נבילה שהתיר הכתוב לכהנים לאכלה, ונמצא שבחוץ שאינה מתורת קרבן, אינה מותרת באכילה.

164. גם בעולה יש שתי כוסות, שהרי נותן ב'

ומהר"י קורקוס כתב "אם הכל בחוץ חייב דשם חוץ הוא ופסול כלי חול לא שייך בחוץ" והיינו רק משום שאין צורך בעבודה כעין פנים כיון שהשחיטה בחוץ. ואולי כוונתו שאין כלל שם קבלה בחוץ, ולא נפסל יותר מעצם השחיטה בחוץ שחייב אחריה על העלאה.

162. כתב הכסף משנה שכוונת הגמרא לתרץ את המשנה בפטות בלא חיסורי מחסרא, אך אין בכך משום חזרה מדברי זעירי ורבא, וגם מהר"י קורקוס כתב שרבה אינו חולק על זעירי אלא כל אחד מפרש מחלוקתם בדבר אחר, ושניהם אמת.

163. במצפה איתן [לעיל קז, א] ובשפת אמת ובחידושי ר' מאיר שמחה כאן] נקטו שרבי שמעון מחייב גם על המליקה ולא רק על ההעלאה, [שאילו פטור על המליקה לא יתחייב על ההעלאה].

חטאתו, ואבדה. והפריש בהמה אחרת תחתיה, ואחר כך נמצאת הראשונה. והרי עכשיו שתייהן עומדות כאן. שאם שחט שתייהן בפנים הדין פשוט שהוא ודאי פטור, וכן פשוט שאם שחט שתייהן בחוץ חייב שתיים, כי בשעת שחיטה כל אחת ראויה לפנים.

אך, אם שחט אחת בפנים בתחילה, ולאחר מכן אחת בחוץ, פטור. כי מאחר שהתכפר בראשונה נמצא שהשניה היא חטאת שנתכפרו בעליה, ולמיתה אזלא (165). ואינה ראויה לפנים, ופטור על שחיטתה בחוץ.

ואם שחט קודם אחת בחוץ ואחר כך אחת בפנים, חייב על החיצונה משום שחטי חוץ, כי בזמן ששחטה היתה ראויה לפנים, והחטאת הפנימית שהביא אחריה מכפרת על הבעלים.

וכששוחט שתייהן בפנים, וזרק דם האחת, כשם שדמה פוטר את בשרה מן המעילה, שזריקת הדם מוציאה את בשר קדשי קדשים מאיסור מעילה והוא נותר לכהנים, כך היא פוטרת בשר חברתה מן המעילה, כיון שהתכפרו בעליה בראשונה. ואף על פי שהיא פסולה, אין מועלין בה, כיון שדינה למיתה, ושנינו במסכת מעילה [דף ג, א] חטאות המתות אין מועלין בהם (166).

אחד. אם נתן מקצת דמה בחוץ, הרי בין נתן קודם מקצת בחוץ וחזר ונתן בפנים, שבאופן זה עיקר המתנה היתה בחוץ, ובין שנתן קודם מקצת בפנים, וחזר ונתן בחוץ, ונמצא שנתן רק השיריים בחוץ, חייב משום העלאת חוץ, שהרי כולו ראוי לבא בפנים.

וזו "פתם משנה" כדעת רבי נחמיה לעיל, ששיריים של חטאות הפנימיות מעכבים, חייב על העלאתן.

אבל אם קיבל דמה בשני כוסות מתחילה, הרי פשוט שאם נתן שניהם בפנים, פטור, וכן פשוט שאם נתן שניהם בחוץ בהעלם אחד חייב אחת. [ואם היתה ידיעה ביניהם, חייב שתיים].

אך, אם נתן בתחילה אחד בפנים, ואחר כך נתן אחד בחוץ, פטור. כי כוס ראשון עשה את השני "דחוי", ואפילו דין שיריים אין לו.

ואם נתן בתחילה אחד בחוץ, ואחר כך נתן אחד בפנים, חייב על החיצון הראשון משום העלאת חוץ, וכוס הפנימי מכפר להכשיר את הקרבן, כמו ששנינו לעיל [פב א] שהדם הנזרק בחוץ לא עשה את הדם הנשאר כיוצא בו.

למה הדבר דומה? למפריש בהמה לשם

נשחטה, נחשבת השניה כחטאת שהתכפרו בעליה. וכן עולה מדברי רש"י במעילה [ז, א ד"ה אבל] שבשחיטת חטאת הראשונה נעשית השניה מותר אף שלא נזרק דמה, וראה הערה הבאה.

166. רש"י פירש שהטעם שאין מועלים בשניה הוא משום שכבר התכפרו בעליה באחרת, והרי

מתנות שהן ארבע, ואמנם בתוספתא [פי"ב ה"ה] הגירסא עולה שקיבל דמה, ואולי במשנה נקטו חטאת משום הסיפא שדמה פוטר את בשרה וכו', שאינו שייך בעולה כי מועלין בבשרה עד שתצא לבית הדשן כמבואר במעילה [ט, א].

165. הקרן אורה [מנחות סד, א] דייק מלשון המשנה שאע"פ שלא נזרק דם הראשונה אלא רק